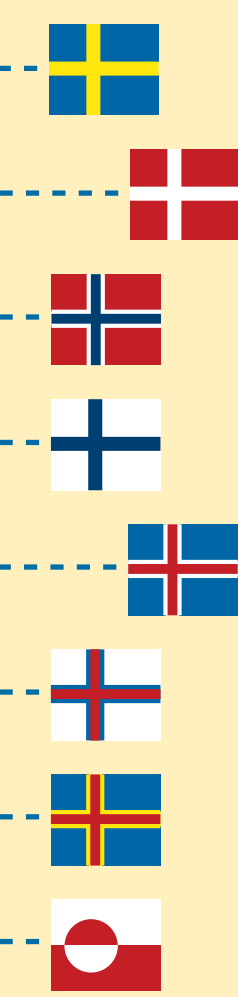

Nordiska
ministerrådet

GRÄNSHINDERRÅDETS VERKSAMHETSRAPPORT

MED KOMMENTARER FRÅN DE NORDISKA REGERINGARNA

19/20

KÖPENHAMN DEN 23 OKTOBER 2020

Gränshinderrådets verksamhetsrapport 19/20

PolitikNord 2020:716

ISBN 978-92-893-6725-7 (PDF)

ISBN 978-92-893-6726-4 (Online)

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord 2020-716>

© Nordiska ministerrådet 2020

Layout: Peter Daniel Olsen/Resonans Kommunikation

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer

Nordiska
ministerrådet

GRÄNSHINDERRÅDETS VERKSAMHETSRAPPORT

MED KOMMENTARER FRÅN DE NORDISKA REGERINGARNA

19/20

KÖPENHAMN DEN 23 OKTOBER 2020

Ny vision för det nordiska samarbetet

Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region. Det är kärnan i den nya visionen som antogs av de nordiska statsministrarna den 20 augusti 2019.

[Gå till ny vision](#)

Klickbar digital rapport

Gränshinderrådets verksamhetsrapport kommer endast att ges ut i digital form, ett beslut helt i linje med i Nordiska ministerrådets hållbarhetsstrategi.

Rapporten är kortfattad och lätt att orientera sig i genom klickbara länkar till fördjupande information.

[Klicka här för tillgänglig online-version](#)

[Klicka för status på gränshinderarbetet](#)

Välkommen att ta del av det nordiska mobilitetsarbetet.

Innehållsförteckning

6	Sammanfattning
7	Norden i siffror med siffror
8	De nordiska statsministrarnas deklaration
9	Förord
10	Gränshinderrådet
11	Gränshinderrådets medlemmar
12	Mandatet
13	Nordiska ministerrådets samlade mobilitetsarbete
14	Organisering av Gränshinderrådets arbete
15	Gränshinderrådets mål
16	Särskilda insatser kopplade till coronakrisen 2020
17	Status på gränshinderarbetet
19	Avklarade gränshinder under 2014–2019
20	Nordiska rådets Gränshindergrupp
21	Det förebyggande arbetet
22	Informationsarbetet
23	Efterord

Status på prioriterade gränshinder

24	Hinder på arbetsmarknadsområdet
27	Hinder på utbildningsområdet
32	Hinder på social- och hälsoområdet
48	Hinder på skatteområdet
55	Hinder på näringslivsområdet
60	Övriga gränshinder
68	Temaområden

Sammanfattning

Gränshinderrådet upprättades 2014 av samlagsministrarna på initiativ av de nordiska statsministrarna. Under sina sex år har rådet synliggjort hinder till mobilitet för privatpersoner och företag i Norden. I sin roll som pådrivare med sitt starka kontaktnät till lagstiftare, beslutsfattare och tjänstemän på olika nivåer bidrar rådet till att lösa gränshinder. Gränshinderrådets arbete är nära kopplat till olika aktörer och organisationer som identifierar gränshinder, såsom Info Norden och de gränsregionala informationstjänsterna, som kan bidra till att lösa hindren. Detta säkerställer en bred delaktighet och transparens i Gränshinderrådets arbete.

Arbetet under året 2020 har präglats av den rådande coronakrisen. Utöver sin ordinarie verksamhet har Gränshinderrådet i samarbete med informationstjänsterna fortlöpande identifierat och rapporterat coronarelaterade störningar i den fria rörligheten.

Gränshinderrådet arbetar efter tre prioriterade insatsområden:

Att eliminera eller avklara existerande gränshinder mellan de nordiska länderna

- Under perioden 1 juli 2019–30 juni 2020 har 6 av de prioriterade gränshindren avklarats.
- 5 ordinarie gränshinder har lösts under perioden och 1 har berörda departement beslutat att avskryva. Dessutom har det fram till den 30 juni inrapporterats 34 coronarelaterade störningar i den fria rörligheten, och 18 av dessa har blivit lösta.
- Gränshinderrådet har arbetat med 37 hinder under rapporteringstiden genom att prioritera dessa samtidigt som det har arbetats med sex temaområden med koppling till mobilitet.
- Gränshinderrådet har som mål att avklara 8–12 gränshinder per kalenderår. I skrivande stund (månadsskiftet sep–okt 2020) har rådet avklarat åtta gränshinder under de nio första månaderna i kalenderåret 2020.

Att förebygga uppkomst av nya gränshinder

- Till hösten 2020 planerades en fortsättningskonferens till det seminarium om långa handläggningstider i EU-ärenden om socialförsäkringar som avhölls hösten 2018. Det beslutades

under våren 2020, tillsammans med värdlandet Finland, att seminarieförberedelserna avbryts på grund av coronarestriktionerna.

Att öka och effektivisera informationstjänsterna

- Gränshinderrådets sekretariat har fortsatt det täta samarbetet med Info Norden och de gränsregionala informationstjänsterna i syfte att stärka gränshinderarbetet. De tre gränsregionala informationstjänsterna utvecklar ett gemensamt digitalt inrapporteringssystem för gränshinder som uppstår i de nordiska gränsregionerna. Systemet, som kommer att tas i bruk år 2021, kommer bland annat att förbättra kvalitén på inrapporteringar. Vidare har arbetet under året 2020 präglats av den rådande coronakrisen. Utöver sin ordinarie verksamhet har Gränshinderrådet i samarbete med informationstjänsterna fortlöpande identifierat och rapporterat coronarelaterade störningar i den fria rörligheten.

[Läs hela sammanfattningen](#)

Norden i siffror med siffror

27,5 miljoner
invånare
(2020)

1,5 miljoner
företag
(2017)

13 miljoner
arbetstagare
(2019)

45 000 pendlar
över en nordisk
gräns

1 407 miljarder
EUR i BNP
(2019)

18:e största ekonomin
i världen, PPP
(2020)

7:e största ekonomin
i Europa, PPP
(2020)

264 000 bor i ett
annat nordiskt land
(2019)

Näst högsta
graden av frihet
(2019)

Världens mest
demokratiska stat
(2019)

Världens lyckligaste
befolkning
(2020)

38 000 flyttade
2019 till ett annat
nordiskt land

De nordiska statsministrarnas deklaration

De nordiska statsministrarnas deklaration med anledning av den nya strategin och handlingsplanen för avlägsnande av gränshinder i Norden. Den nya strategin och handlingsplanen behandlades vid Nordiska rådets 65:e session i oktober 2013.

Norden som föregångare för gränslöst samarbete i syfte att skapa jobb och tillväxt.

Vi, statsministrar från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, lagmanden från Färöarna, landsstyreformanden i Grönland samt lantrådet på Åland, är eniga om att arbetet med att bekämpa gränshinder i syfte att skapa jobb och tillväxt i Norden, är en av det nordiska samarbetets viktigaste utmaningar. Detta gäller inte minst vårt gemensamma behov av att hjälpa unga människor in på arbetsmarknaden.

Genom att skapa optimala förutsättningar för individer och företag att verka över gränserna i Norden stärker vi regionens globala konkurrenskraft.

En starkt prioriterad insats är därför arbetet med att aktivt avlägsna gränshinder. Gränshinder kostar, hämmar utveckling och tillväxt och ger färre valmöjligheter för den enskilde.

Gränshinderforum, som tillsattes av de nordiska statsministrarna år 2007, har på ett värdefullt sätt arbetat för att minska gränshinder i Norden.

För att ytterligare stärka och effektivisera gränshinderarbetet utvecklar vi nu organisationen till ett Gränshinderråd med en ny strategi- och handlingsplan, som kommer att träda i kraft den 1 januari 2014.

Detta innebär att:

- arbetet kommer att kopplas tätare till den politiska ledningen i Nordiska ministerrådet genom att ordförandelandet i Nordiska ministerrådet också kommer att vara ordförande i Gränshinderrådet.

- Nordiska ministerrådets generalsekreterare får en starkare roll i gränshinderarbetet för ministerrådet.
- Gränshinderrådets nationella representanter får ett tydligt uppdrag att samarbeta med de aktörer som kan bidra till att få gränshinder lösta för individer och företag i Norden. Detta samarbete omfattar bl.a. ländernas departement och myndigheter, parlamentariker och de gränsregionala informationstjänsterna.

Den nya formen för nordiskt gränshindersarbete kommer att bidra till ett effektivare arbete för att riva gränshinder och öka rörligheten i Norden.

För att uppnå detta bör vi ha som mål:

- att verka för en öppen och välfungerande gemensam arbetsmarknad.
- att skapa bästa möjliga förutsättningar för nordiska företag att verka över gränserna i Norden.
- att så långt det är möjligt säkra ett likartat genomförande av EU-rättslig lagstiftning i Norden genom en löpande dialog mellan de nordiska länderna.
- att verka för att länderna samråder, när så behövs, när nya eller ändrade lagar och regler införs i syfte att undvika att nya gränshinder uppstår.

Förord

Gränshinderrådet upprättades 2014 av de nordiska regeringarna och har i uppdrag att främja den fria rörligheten inom Norden för såväl enskilda som företag. Island var det första ordförandeskapslandet och 2019 var det Islands tur igen. Mycket har skett under dessa fem år. 2018 gav samarbetsministrarna Gränshinderrådet ett starkare mandat, i februari 2019 antog samarbetsministrarna den första handlingsplanen för mobilitet i Norden, i augusti samma år antog de nordiska statsministrarna en ny vision för det nordiska samarbetet och slutligen har 64 gränshinder lösts eller avskrivits.

Den nya visionen att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region år 2030 sätter ramen för vårt arbete och är vårt mål. Arbetet sker i tätt samarbete med nationella politiker och tjänstemän samt andra viktiga aktörer såsom Nordiska

ministerrådets informationstjänst Info Norden, de gränsregionala informationstjänsterna, Nordiska rådets gränshindergrupp och Nordiska ministerrådets generalsekreterare. I vår roll som pådrivare att lösa och förebygga gränshinder samt stötta och effektivisera informationstjänsterna skapar vi förutsättningar för att invånare oproblematiskt ska kunna röra sig över de nordiska gränserna för att arbeta, studera, flytta eller driva företag.

Spännande tider väntar oss och det finns många initiativ som kan bidra till ett mer integrerat Norden. Jag vill särskilt lyfta Ministerrådet för digitalisering som arbetar för att skapa en sammanhängande digital infrastruktur i Norden. Digitala lösningar som fungerar över gränserna kommer att bidra till ett ännu mer integrerat Norden och göra stora skillnader i vardagen för enskilda och företag.

Siv Friðleifsdóttir
Gränshinderrådets ordförande 2019

Gränshinderrådet

Gränshinderrådets tre uppdrag för att underlätta den fria rörligheten

1. Bryta ner existerande gränshinder
2. Förebygga så att inte nya gränshinder uppstår
3. Öka och effektivisera informationsinsatserna

Bakgrund

Gränshinderrådet upprättades 2014 av samarbetsministrarna, på initiativ av de nordiska statsministrarna. Gränshinderrådet ska understödja visionen för det nordiska samarbetet om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region.

Roll

Gränshinderrådet bevakar privatpersoners och näringslivets intressen i frågor som hämmar mobilitet och tillväxt i Norden.

De nationella medlemmarna

Gränshinderrådet har åtta nationella medlemmar, från de fem nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland. Medlemmarna är en unik sammansättning av individer med bakgrund i nordisk politik, statsförvaltning eller näringsliv.

Uppdrag

De nationella medlemmarna ska årligen bidra till att avklara 8–12 gränshinder (per kalenderår). Utöver det kvantitativa målet har Gränshinderrådet numera även kvalitativa mål i syfte att lösa ärenden med störst inverkan på nordisk mobilitet, och Gränshinderrådet följer upp sex olika temaområden (tidigare kallat ärenden på högre politisk nivå).

De nationella medlemmarna prioriterar, var och en, ett antal hinder som de anser behöver lösas för att uppnå visionens mål.

De prioriterade hindren bevakas av respektive nationell medlem tills hindret blivit löst eller berörd fackminister gett besked om att det inte kan lösas.

Resultatet kan endast uppnås om det finns politisk vilja att avklara hindren.

Samarbetsministrarna har under våren 2020 bekräftat att Gränshinderrådets ordförande har möjlighet att vid behov delta i olika ministermöten och ämbetsmannakommittémöten för att kunna lyfta upp ärenden som är centrala för nordisk mobilitet, och Gränshinderrådet har samtidigt fått ett stärkt mandat av samarbetsministrarna för att framöver fokusera på bredare kvalitativa temaområden för ökad politisk relevans.

De två nordiska medlemmarna och deras uppdrag

Utöver de åtta nationella medlemmarna ingår även Nordiska ministerrådets generalsekreterare samt en representant från Nordiska rådet i Gränshinderrådet.

Dessa två medlemmar följer det nationella gränshinderarbetet på regerings- och parlamentarisk nivå.

Nationellt arbete

Gränshinderrådets medlemmar arbetar främst nationellt men möts fem gånger per år.

Kickoffmöte

Gränshinderrådet avhåller ett årligt kickoffmöte under det första kvartalet. Man utvärderar då föregående års arbete samt planerar och utvecklar årets gränshinderarbete.

Gemensamma möten

Utöver kickoffmötet håller Gränshinderrådet fyra operativa möten där medlemmarna genomgår och avrapporterar vad man uppnått i sitt nationella gränshinderarbete sedan senaste mötet, och vilka utmaningar man står inför. De fyra operativa mötena avhålls kvartalsvis.

Gränshinderrådets medlemmar

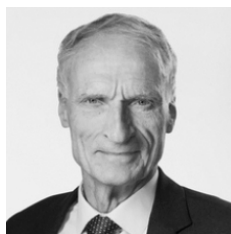
Siv Friðleifsdóttir

Island
Ordförande 2019

John Johannessen

Färöarna

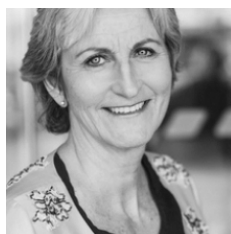
Bertel Haarder

Danmark
Ordförande 2020

Lisbeth Møller Jensen

Grönland

Vibeke Hammer Madsen

Norge

Sven-Erik Bucht

Sverige

(till och med april 2020 var
Magdalena Demnert Sveriges medlem)

Kimmo Sasi

Finland

Paula Lehtomäki

Nordiska ministerrådet

Gunnar Westerholm

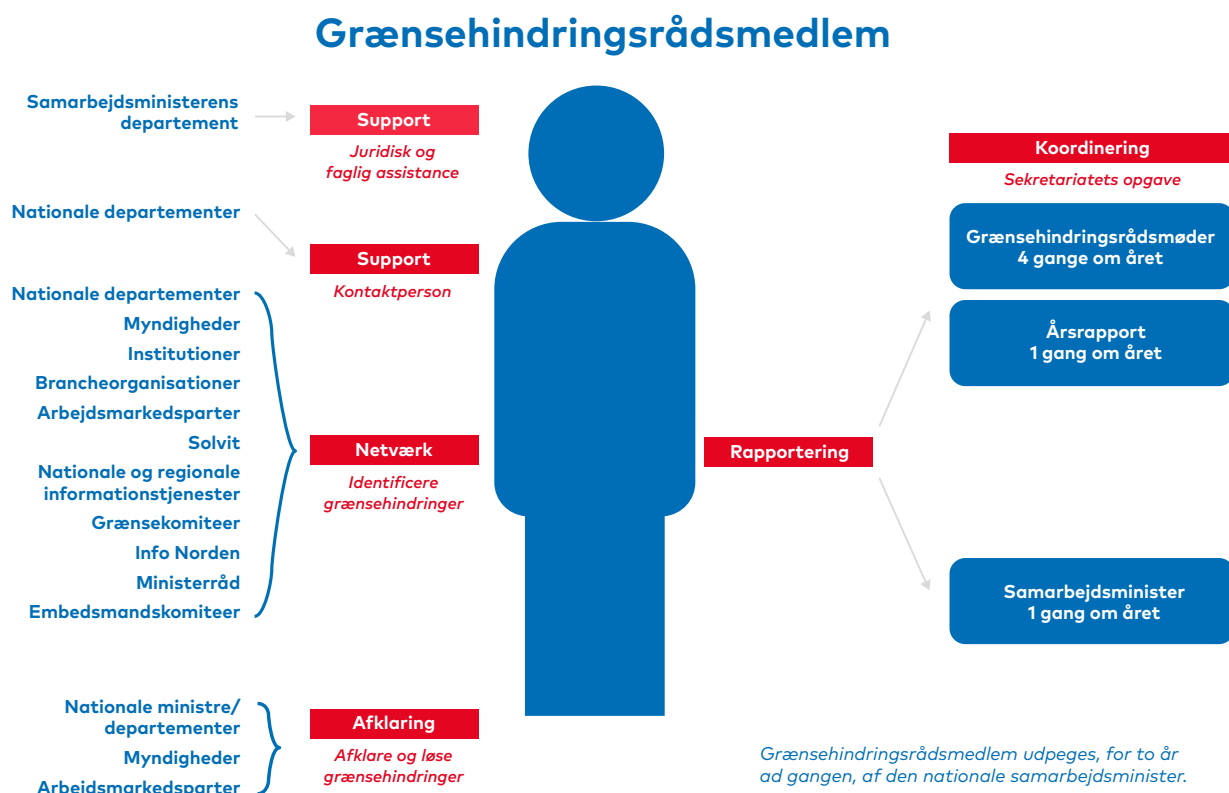
Åland

Pyry Niemi

Nordiska rådet

Mandatet

Avklara gränshinder

Gränshinderrådet ska avklara 8 - 12 gränshinder per kalenderår.

Politisk uppbackning

Gränshinderrådsmedlemmen kan få uppbackning och support från den nationella regeringen.

Starkt nätverk

Gränshinderrådsmedlemmen bygger sitt eget nätverk och håller möten utifrån sitt nationella behov.

Makt

Gränshinderrådsmedlemmen har möjlighet att ta kontakt med berörda ministrar för att lösa gränshinder.

Frihet

Gränshinderrådsmedlemmen har möjlighet att agera oberoende av nationell förvaltning.

Kunskap

Det finns resurser till projekt och analyser som gränshinderrådsmedlemmen önskar få gjort.

[Läs mer om mandatet](#)

Nordiska ministerrådets samlade mobilitetsarbete

Nordiska ministerrådets handlingsplan för mobilitet i Norden 2019 som antogs vid samarbetsministrarnas möte i februari 2019 utgjorde ett ytterligare steg på väg mot ett mera integrerat Norden med större möjligheter och färre gränshinder.

Handlingsplanen utgör en översikt över Nordiska ministerrådets samlade mobilitetsinsatser och innefattar allt från digitaliseringssamarbetet, gränshinderarbetet och samarbetet på transportområdet till projekt på arbetsmarknadsområdet och kulturområdet.

Handlingsplanen för mobilitet består av två huvudsakliga insatsområden:

- 1) Direkt mobilitetsfrämjande insatser, som bidrar till att människor i Norden – bland annat barn och unga, studerande, undervisare, forskare, konstnärer och arbetssökande – har goda möjligheter för att resa till ett annat nordiskt land för att studera eller arbeta.
- 2) Faciliterande insatser (där gränshinderarbetet ingår), som har som mål att förbättra förutsättningarna för fri rörlighet på tvärs av Norden för privatpersoner och företag.

I handlingsplanen för mobilitet ingår även insatser som berör språkförståelse och nordisk identitet och kultur, vilket är fundamentet för mobilitet och integration i Norden. Utöver det är även informationsinsatserna centrala. Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala informationstjänsterna har en avgörande betydelse för det samlade mobilitets- och gränshinderarbetet eftersom de genom sina informationsinsatser skapar trygghet för privatpersoner och företag som vill röra sig över de nordiska gränserna. Målet är att ge bäst möjlig information till privatpersoner och företag när dessa rör sig över gränserna i Norden.

Handlingsplanen för mobilitet består av både överordnade insatser som fastställts av de nordiska samarbetsministrarna och sektorspecifika insatser som i vissa fall utgör en del av de av de

nordiska samarbetsministrarna fastställda målen och i andra fall står som en del av övriga insatser. I handlingsplanen framgår de olika insatsernas budget 2019 och 2020 samt eventuella bidrag från mobilitetspuljen 2019.

I augusti 2019 antog de nordiska statsministrarna vår Vision 2030 som innebär att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. För att förverkliga visionen kommer arbetet att ske med fokus på följande insatser:

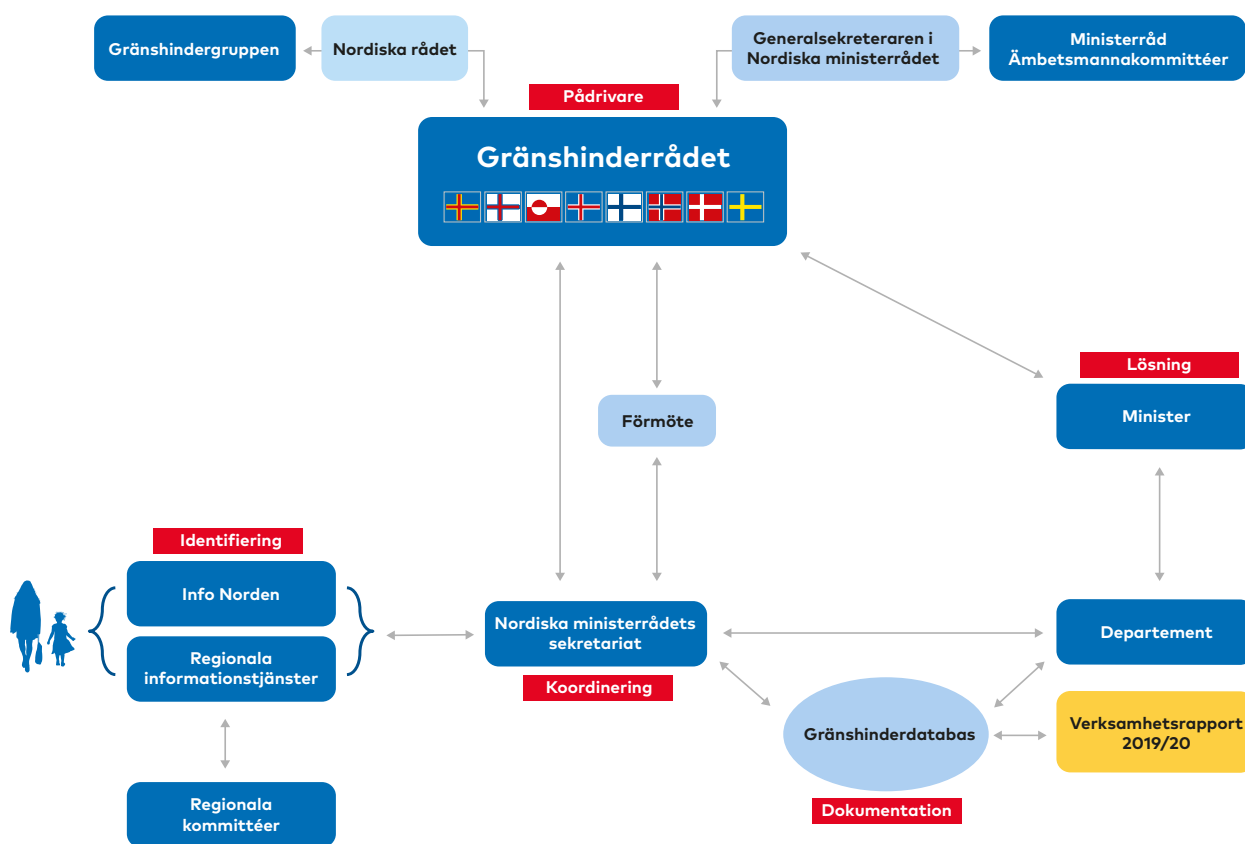
- **Ett grönt Norden** - Tillsammans ska vi främja en grön omställning av våra samhällen och arbeta för koldioxidneutralitet och en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi.
- **Ett konkurrenskraftigt Norden** - Tillsammans ska vi främja grön tillväxt i Norden baserad på kunskap, innovation, mobilitet och digital integration.
- **Ett socialt hållbart Norden** - Tillsammans ska vi främja en inkluderande, jämställd och sammanhängande region med gemensamma värderingar och stärkt kulturutbyte och välfärd.

I och med handlingsplanen 2021–2024 för arbetet med Vår Vision 2030 upphör mobilitetshandlingsplanen som ett styrande dokument. Relevanta mobilitetsfrämjande insatser fortsätter istället som en del av det samlade visionsarbetet. En särskild statusrapportering på det samlade mobilitetsarbetet ingår i samarbetsministrarnas redogörelse om mobilitet och gränshinder 2020 till Nordiska rådet.

I samband med den nya visionshandlingsplanen och utvecklingsindikatorerna för visionen är ett arbete igångsatt för att säkra att mobilitets- och gränshinderaspekten följs upp. Inför utarbetandet av Gränshinderrådets nya mandat ser man bland annat på Gränshinderrådets roll i det bredare mobilitetsarbetet samt om metodiken i mobilitetshandlingsplanen i relevant omfång kan vidareföras. Det nya mandatet ska gälla från år 2022.

[Läs mer om Vision 2030](#)

Organisering av Gränshinderrådets arbete

Det är av stor betydelse att Gränshinderrådets arbete, både regionalt och nationellt, kopplas till berört nordiskt ministerråd och till berörda nationella departement och parlament. Detta för att skapa transparens och delaktighet i det nordiska

gränshinderarbetet mellan medborgarnas och företagens identifierade gränshinder i hela Norden.

[Läs mer om Gränshinderrådets arbete](#)

Gränshinderrådets mål

Gränshinderrådet prioriterar gränshinder som uppkommer inom huvudsakligen arbetsmarknads-, social-, utbildnings-, och näringsområdet och som utgörs av lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden.

Gränshinderrådet arbetar med de gränshinder som identifieras på gräsnivå, det vill säga av Info Norden, Grensetjänsten Norge-Sverige, Øresunddirekt och Nordkalottens Gränstjänst.

Gränshinderrådets målsättning är att 8–12 nordiska gränshinder avskaffas varje kalenderår som resultat av Gränshinderrådets arbete. Dessutom har gränshinderrådet kvalitativa mål och arbetar med utvalda kvalitativa temaområden.

Definition av gränshinder

I det nordiska gränshindersamarbetet är gränshinder "lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden". Att olika ersättningsnivåer och skatter förekommer i de nordiska länderna är inte gränshinder. Däremot betraktas det som ett gränshinder om en person på grund av att ha utnyttjat sin rätt till mobilitet får sämre villkor än andra personer i en jämförbar situation, såväl i bosättningslandet som i arbetslandet.

Prioriterade gränshinder

Gränshinderrådets medlemmar har graderat arbetet med sina prioriterade hinder enligt en färgskala med fyra nivåer.

- Blått betyder att ett slutligt svar har kommit från berörda departement och att gränshindret är avklarat.
- Grönt innebär att arbetet följer den process som respektive medlem satt upp för att få ett slutligt svar.
- Gult betyder att det pågår någon form av arbete med hindret vid berörda departement.

- Rött innebär att hindret för närvarande inte är prioriterat vid berörda departement eller myndigheter.

Verksamhetsrapporten 2019/2020 innehåller information om status för de hinder som har prioriterats av Gränshinderrådets medlemmar.

Det är viktigt att notera att den status som anges för hinder som inte är avklarade kan ha ändrats sedan rapporten trycktes. Det bör också noteras att de nordiska ländernas regeringar kan göra en annan bedömning av hindret än Gränshinderrådets medlemmar.

Gränshinderdatabasen

Gränshinderdatabasen är en samlingsplats för de kända gränshinder som förekommer mellan de nordiska länderna. Databasen uppdateras regelbundet för att säkerställa att Gränshinderrådet har ett korrekt underlag för sitt arbete.

Omfattande årliga uppdateringsrundor av gränshinderdatabasen påbörjades 2018. Sekretariatet har genomfört en uppdateringsrunda i samarbete med de nationella departementen under andra halvåret 2019. Utifrån departementens svar har beskrivningarna av både olösta och avskrivna gränshinder uppdaterats i databasen.

En ny uppdateringsrunda har påbörjats i maj 2020 då över 50 gränshinder skickades till nordiska departement för kommentarer, i första hand till de länder som direkt kan lösa dem. Några av gränshindren har således skickats till bara ett land medan andra sänts till alla länder för kommentar (samnordiska gränshinder).

Den nyaste versionen av varje gränshindertext går alltid att hitta i gränshinderdatabasen. Gränshinderrådets digitala verksamhetsrapport länkar direkt till databasens beskrivningar av aktuella gränshinder.

[Gränshinderdatabasen finns här](#)

Särskilda insatser kopplade till coronakrisen 2020

Med anledning av de direkta och påtagliga effekterna som stängda gränser och olika nationella restriktioner medförde i gränsregionerna har de gränsregionala informationstjänsterna, på initiativ av Gränshinderrådets sekretariat, sedan den 13 mars identifierat och löpande inrapporterat coronarelaterade störningar i den fria rörligheten och andra konsekvenser som uppstått i de nordiska gränsregionerna. Även Info Norden har deltagit genom att rapportera de hinder de registrerat som särskilt rör personer och företag som bor och verkar i en gränsregion.

Sammanställningar av dessa rapporter har löpande förmedlats vidare till Gränshinderrådet, de nordiska samarbetsministrarna samt Nordiska samarbetskommittén. Under perioden fram till den 30 juni 2020 har åtta rapporter levererats i vilka 34 störningar relaterat till coronarestriktioner identifierats, av dessa blev 18 lösta och 16 återstår.

Gränshinderrådets sekretariat har även, i samarbete med de tre gränsregionala informationstjänsterna, genomfört en digital enkätundersökning där drygt 1 600 personer som bor och verkar i en gränsregion har responderat. Av dem har 661 personer kommenterat i fritext där det framgår tre områden som särskilt bör belysas:

- 1) behov av samordning på nordisk nivå
- 2) osäkerhet på om myndigheternas information är uppdaterad och gränsregionalt anpassad
- 3) oro och frustration över de nya gränshinder som uppstått i spåren av krisen.

Mot bakgrund av de rapporter som Gränshinderrådets medlemmar har fått har de skickat två brev. Ett brev skickades till de nordiska finansministrarna gällande beskattning av gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete på grund av Covid-19 samt ett brev till de nordiska regeringscheferna gällande erfarenheter, behov av samarbete och en nordisk strategi för framtida kriser. Gränshinderrådet har erhållit svar från finansministrarna från Finland och Sverige samt skatteministern

från Danmark gällande skattefrågan, och länderna planerar inga särskilda åtgärder angående det nordiska skatteavtalet eller Öresundsavtalet.

Gränshinderrådet har vidare, genom Danmarks samarbetsminister Mogens Jensen, erhållit svar på brevet till de nordiska regeringscheferna på vägnar av nordiska samarbetsministrarna som uttrycker att lärdomar måste dras för att man vid framtida kriser kan stå bättre rustad.

[Läs mer om den digitala enkätundersökningen](#)

[Läs brev från Gränshinderrådet till de nordiska regeringscheferna](#)

[Läs svaret från samarbetsminister Mogens Jensen](#)

[Läs brev från Gränshinderrådet till de nordiska skatte- och finansministrarna](#)

[Läs svaret från finansminister Magdalena Andersson](#)

[Läs svaret från skatteminister Morten Bødskov](#)

[Läs svaret från finansminister Matti Vanhanen](#)

Gränshinderrådets prioriterade gränshinder under tiden juli 2019-juni 2020

För information om status på gränshindret klicka på rubrikerna nedan.

Hinder på arbetsmarknadsområdet

Prioriterat av

Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland

FI

Arbetspraktik i ett annat nordiskt land

DK

Hinder på utbildningsområdet

Prioriterat av

Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/autorisation som social- og sundhedsassistent

DK

PTP-tjänstgöring på Åland

AX

Elever på danska lärlingsutbildningar kan inte ansöka om praktikplats i Sverige

DK

Nationella begränsningar på forskningsmedel

FI

Hinder på social- och hälsoområdet

Prioriterat av

Ersättning för patientresa mellan Norge och Finland/Sverige

SE

Flytt för institutionaliserade personer

DK

Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel

IS/GL/FO

Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuke är försäkrade i Sverige

SE/AX

Färdtjänst för funktionshindrade

NO

Ledarhund vid resa

IS

Personlig assistent vid flytt

NO

Utbetalningar av sociala förmåner vid tvivel om vilket land som har betalningsansvaret

FI

Indrivning av underhållsbidrag i Danmark

IS

Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning

IS

Skillnad i när uttag av svensk föräldrapenning måste ske för att inte rätten till den ska gå förlorad

SE

Bortfall av föräldrapenning vid tidsbegränsat arbete

SE

Långa handläggningstider i EU-ärenden

FI

E-legitimation med högsta säkerhetsnivå vid inloggning till NAV

NO

Gränshinderrådets prioriterade gränshinder under tiden juli 2019–juni 2020

För information om status på gränshindret klicka på rubrikerna nedan.

Hinder på skatteområdet

Prioriterat av

Rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag för en person som bor i ett land och arbetar i ett annat land	DK/SE
Tull och deposition i samband med överförsel av varor	FI/NO
Snabbare information till utlandsboende	AX
Beskattning av kulturarbetare	DK
Norska sekretessbestämmelser försvårar upprättande av bouppteckning i Finland och Sverige	NO
Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige	SE/DK

Hinder på näringslivsområdet

Prioriterat av

Färöiska färdskrivarkort	FO
Värdetransport över gränsen	FI
Koncernbidrag över gränserna i Norden	FI
Kreditvärdighet, för t ex gränspendlare i Norden	FI

Övriga gränshinder

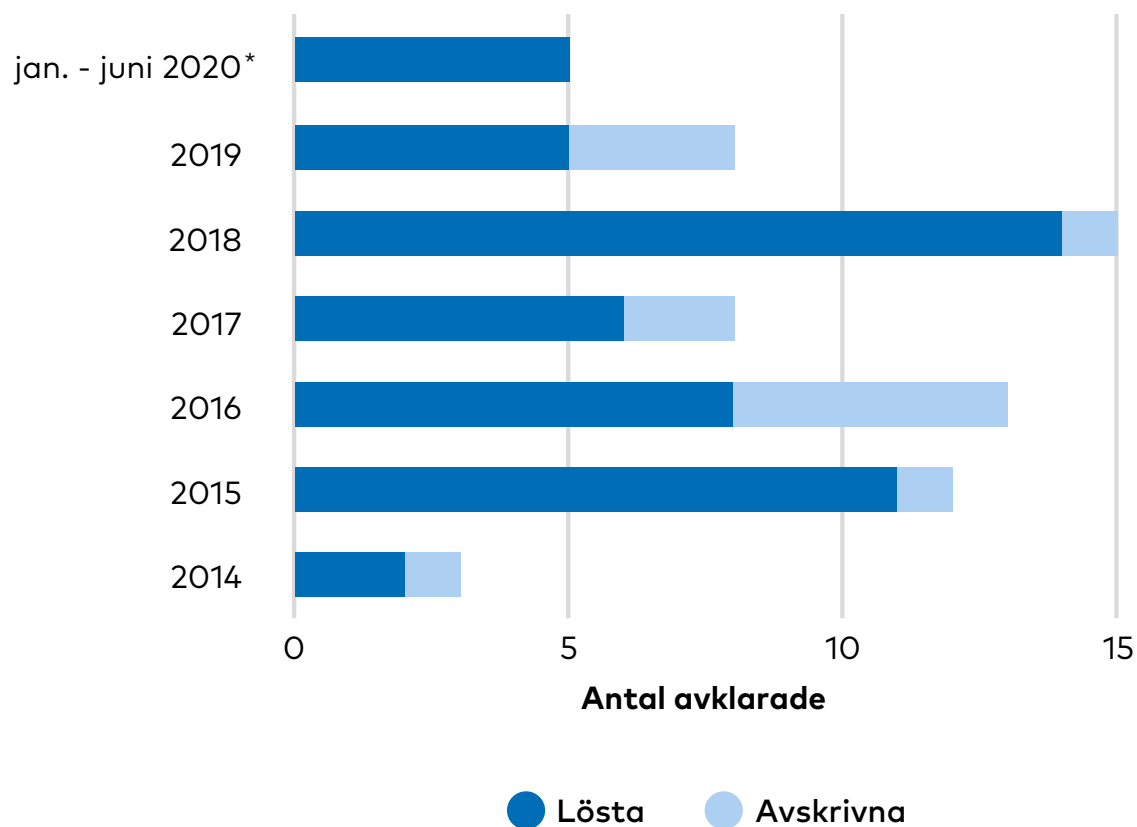
Prioriterat av

Erkännande av färöiska körkort	FO
Erkännande av grönländska körkort	GL
Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar	IS
Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider	AX/FI
Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet	GL
Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare	FI
Norska medborgare som ej bott i Norge saknar rösträtt	NO

Temaområden under tiden juli 2019–juni 2020

Erkännande av yrkeskvalifikationer
Olika byggbestämmelser
Digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga fungerar inte över de nordiska gränserna
Geoblocking
Gränsregional statistik
Transportsamarbete

Avklarade gränshinder under perioden 1 januari 2014–30 juni 2020

* Utöver de hinder som avklarats under januari–juni 2020, har Gränshinderrådet avklarat 3 ytterligare hinder under perioden juli–september 2020 (av dessa har 1 blivit löst och 2 avskrivna).

[Se alla avklarade gränshinder under 2014–september 2020](#)

Nordiska rådets Gränshindergrupp

Nordiska rådets Gränshindergrupp, med parlamentariker från samtliga utskott, delegationer och partigrupper, fungerar som en parlamentarisk stöd- och påtryckningsgrupp i förhållande till det arbete som Gränshinderrådet gör. Medlemmarna i Gränshindergruppen träffas med medlemmarna i Gränshinderrådet, dels gemensamt, dels nationellt. Gränshindergruppen har möjlighet att ställa skriftliga frågor till ministrar, regeringar och ministerråd, be att få träffa ministrar samt formulera medlemsförslag som kan bli till rekommendationer till regeringar och ministerråd, och kan på så sätt bidra till att utöva påtryckningar i specifika frågor.

Gränshindergruppen är formellt en arbetsgrupp under Nordiska rådets Utskott för Tillväxt och

Utveckling i Norden, vars ordförande också sitter med som Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet.

Under första halvåret av 2020 har Nordiska rådet ställt flera frågor med koppling till prioriterade gränshinder till ansvariga ministrar. Detta har resulterat i att arbetet med dessa gränshinder har gått framåt i och med att regeringarna redovisat för den aktuella status för respektive hinder samt vilka förutsättningar som finns för att lösa dem.

[Läs mer om Nordiska rådets Gränshindergrupp](#)

Det förebyggande arbetet

I gränshinderarbetet ingår också att förhindra att nya gränshinder uppstår.

Alla fackministerråd ska arbeta förebyggande inom sina områden och så långt det är möjligt säkra att EU-lagstiftning genomförs likartat i Norden.

Länderna ska sträva efter att förhindra att nya gränshinder uppstår när de inför nya lagar och regler.

Även Gränshinderrådet och informationskontoren arbetar förebyggande. Ett exempel är det seminarium om långa handläggningstider i EU-ärenden om socialförsäkring som arrangerades av den nordiska socialförsäkringsgruppen, Info Norden och Gränshinderrådets sekretariat hösten 2018 i Helsingfors. En fortsättningskonferens planerades till år 2020 men blev inställt på grund av coronakrisen.

Informationsarbetet

Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Nordkalottens Grensetjeneste/Gränstjänst och Øresunddirekt har särskild betydelse för det nordiska gränshinderarbetet och finansieras helt eller delvis av Nordiska ministerrådet.

Informationstjänsterna utgör Gränshinderrådets strategiska frontlinje. De skapar trygghet i vardagen för privatpersoner och företag som vill röra sig mellan de nordiska länderna och som behöver hjälp med att finna gränsregionalt anpassad information om regler och myndighetskontakter. I sina dagliga kontakter med privatpersoner och företag registrerar de eventuella gränshinder samt ana-

lyserar om dessa kan lösas lokalt, regionalt eller nationellt. De identifierade gränshindren inrapporteras därefter till Gränshinderrådets sekretariat, som utreder dem vidare i samarbete med ansvariga departement. Ifall de uppfyller definitionen på nordiskt gränshinder dokumenteras hindren i den nordiska gränshinderdatabasen och kan prioriteras av medlemmarna i Gränshinderrådet.

Tillsammans har främst privatpersoner och företag under perioden 1 juli 2019–30 juni 2020 besökt informationstjänsternas hemsidor ca 2,2 miljoner gånger. Informationstjänster har haft drygt 51 000 personliga kontakter genom besök, e-post, telefon, informationsträffar och seminarier.

	Webb- besök	Personlig betjäning	Informationsträffar och seminarier*	Facebook- följare	Twitter- följare
Info Norden	676 834	3 099	3 500	9 483	1 403
Grensetjänsten NO/SE	386 813	17 995	582	1 026	97
Nordkalottens Gränstjänst SE/FI/NO	44 265	4 203	3 425	888	71
Øresunddirekt	1 088 362	15 390	3 590	2 261	764
Totalt	2 196 274	40 687	11 097	13 658	2 335

*Med anledning av coronakrisen och för att förhindra smittspridning begränsade de gränsregionala informationstjänsterna i mitten av mars 2020 möjligheten för fysiska besök och ställde även in fysiska informationsträffar och seminarier. Dock har samtliga informationstjänster varit tillgängliga för personlig kontakt via telefon och e-post.

[Läs mer om informationsarbetet](#)

Efterord

Gränshinderrådets ordförande 2020

Et dramatisk år har gjort Grænsehindringsrådet til epicenter for det nordiske samarbejde. Regeringernes vidt forskellige tilgang til corona-pandemien er gået hårdt ud over de hundredtusinder, der pendler over de nordiske grænser, eller som har planer om at investere, arbejde, besøge eller rejse i et andet nordisk land. Forskelsbehandling af nordboerne efter nationalitet har nærmet sig diskrimination. Vi har fjernet os fra målet om at gøre Norden til verdens mest bæredygtige og integrerede region. Der forestår et genopretningsarbejde, når det gælder vore økonomier såvel som den nordiske integration.

Grænsehindringsrådets samarbejde med blandt andet de grænseregionale informationstjenester, Nordisk Ministerråds informationstjeneste Info Norden, politikere og embedsmænd, Nordisk Råds grænsehindringsgruppe og andre aktører har i perioden været meget aktivt og velfungerende.

Samtidig har samarbejdet mellem regeringerne været nødlidende. Det er forståeligt, at hvert land har været sig selv nærmest, og at forskellige strategier har skabt problemer, når der ikke var et

fælles beredskab. Men det vil være uforståeligt, hvis vi nu ikke lærer af problemerne, skaber et fælles beredskab og forebygger gentagelser gennem varige løsninger på de alt for mange grænsehindringer, der fortsat plager nordboerne. Det er vores pligt at studere vores samarbejdsadfærd i Norden under Corona-krisen og komme forstærket tilbage med forslag til et forstærket "samarbejdsberedskab" og forebyggelse af grænsehindringer i tilfælde af kommende trusler og katastrofer.

Rådet har som i tidligere år løst såvel store som små hindringer. Derudover er der sat fokus på de største tværgående hindringer, herunder de digitale og de uddannelsesmæssige. Hvilket er i fin overensstemmelse med samarbejdsministrenes handlingsplan for mobilitet i Norden, 2019.

Det har været udfordrende, men også berigende at være formand for Grænsehindringsrådet i en brydningstid, hvor vanskelighederne har tårnet sig op. Vi må nu udnytte den stigende fokus, der er kommet på nordiske grænsehindringer og dermed på vort arbejde.

Bertel Haarder
Formand for Grænsehindringsrådet 2020

Status på prioriterade gränshinder

Hinder på arbetsmarknadsområdet

Hinder på utbildningsområdet

Hinder på social- och hälsoområdet

Hinder på skatteområdet

Hinder på näringslivsområdet

Övriga gränshinder

Temaområden

Hinder på arbejdsmarknadsområdet

Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland

Personer som bor i Sverige och har varit permitterade från sitt jobb i Norge eller Finland har problem att få inkomstrelaterad ersättning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finlands social- och hälsovårdsministerium har konstaterat att frågan kan lösas bara i Sverige genom en nytolkning av begreppet permittering som inte finns i Sverige. Man har föreslagit att permittering skulle tolkas överhoppbar och inte likställas med arbetslöshet. Sveriges arbetsmarknadsdepartement har behandlat frågan men tillsvidare har man inte kommit till en lösning.

Det pågår en process att förnya EU:s koordinationsförordning om socialskyddet (883/2004). Det är möjligt att problemet kan lösas i detta reformarbete. Målet var att arbetet hade blivit färdigt

våren 2020. Så har inte skett då det finns mycket olika åsikter speciellt gällande arbetslöshetsstödet. Ärendet är nu i dialog. Covid-19 krisen ökar trycket att finna en lösning. Det är ändamålsenligt att följa med reformarbetet i EU.

Ett prioriterat hinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-022.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Arbetspraktik i ett annat nordiskt land

Arbetspraktik kan inte genomföras i ett annat nordiskt land, eftersom den nationella arbetsmarknadslagstiftningen till stor del bygger på att praktik genomförs i hemlandet. En liknande frågeställning rör rätt till arbetspraktik för personer som kommer från andra nordiska länder.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Beskæftigelsesministeriet har den 25. juni 2020 givet følgende svar:

"På baggrund af din henvendelse vil jeg som formand for Ministerrådet for Arbejdsliv sørge for, at vi landene imellem får genbesøgt spørgsmålet om virksomhedspraktik på tværs af de nordiske grænser, herunder om der er grundlag for at genoptage sagen.

Hvis det i dialogen med de nordiske lande viser sig, at der er tilslutning til mere formelt at tage beslutning om spørgsmålet igen, vil jeg foreslå landene, at emnet sættes på dagsordenen for næstkommende møde i Ministerrådet for Arbejdsliv".

[Läs brev från danska Beskæftigelsesministeriet till Gränshinderrådet.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Ärendet har tidigare avskrivits (se Gränshinderrådets årsrapport 2014), men är återprioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-002.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

A photograph of a library interior. In the foreground, two students are seen from behind, sitting at a table and studying. The student on the left is wearing a grey knit beanie and a grey sweater. The student on the right has blonde hair tied in a ponytail and is wearing a dark top. They are surrounded by papers, books, and pens on the table. Several white, dome-shaped desk lamps are lit, casting a warm glow. In the background, there are tall bookshelves filled with books, a wooden railing, and a large white pillar. The overall atmosphere is quiet and studious.

Hinder på utbildningsområdet

Tidigare löst för personer med norsk utbildning

Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/autorisation som social- og sundhedsassistent

Nordiska undersköterskor som önskar att arbeta i Danmark har det besvärligt att få behörighet i Danmark som social- og sundhedsassistent. Angående norska helsefagarbeidere specifikt, påpekar Sundhedsstyrelsen att det finns väsentliga skillnader mellan den danska och den norska utbildningen, och därför krävs det i många tillfällen att norska helsefagarbeidere får tilläggsutbildning eller erbjuds praktik innan de kan få dansk behörighet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Sundhedsministeriet har 5. marts 2020 givet følgende svar:

"Hvis Sverige indfører en reguleret uddannelse, der indeholder nationale standarder svarende til de danske, vil jeg selvfølgelig gerne se nærmere på, om vi inden for rammerne anerkendelsesdirektivet kan tilbyde en hurtigere vej gennem autorisationsprocessen."

[Läs brev från danska Sundheds- og ældreministeriet till Gränshinderrådet.](#)

På baggrund af svaret er vi gået i dialog med Sundhedsministeriet og afventer en tilbagemelding.

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

PTP-tjänstgöring på Åland

Vid praktik inför psykologexamen i Sverige ska en viss tid av handledd praktik genomföras. I Sverige finns kravet att en del av praktiken ska ske inom Sverige.

Åland har på samma sätt som Sverige möjlighet att ge den handledda praktik som krävs, dock väljer många bort Åland som praktikort då kravet att viss del ska genomföras i Sverige finns. Att välja två orter istället för en blir en hämmande faktor att välja Åland.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Frågan får anses tillfälligt avskriven då det finns oklara frågor mellan Åland och Finland som bör klaras ut. Det skiljer mellan Sveriges och Finlands tolkning kring hur en praktikant får vara verksam och vad en handledd praktik innebär. Finland tillåter inte att praktikanten jobbar på egen hand i samma utsträckning som den svenska praktiken förutsätter.

Ett prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-025.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Elever på danska lärlingsutbildningar kan inte ansöka om praktikplats i Sverige

På grund av skillnader mellan yrkesutbildningarna i Sverige och Danmark kan danska elever (läringer) inte genomföra en praktik (lärande på arbetsplats) hos svenska arbetsgivare.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Børne- og Undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil har 12. august 2020 givet følgende svar:

"Betingelserne for at gennemføre praktiktiden i hhv. den svenske og den danske erhvervsuddannelse er forskellige. Hvis en elev i den danske erhvervsuddannelse ønsker at gennemføre (dele) af sin praktiktid i Sverige ved at indgå en privat aftale om ansættelse med en svensk arbejdsgiver, så medfører det ikke, at eleven samtidigt optages på den svenske erhvervsuddannelse. På samme måde medfører en svensk elevs ansættelsesaftale med en dansk arbejdsgiver heller ikke, at eleven optages på den danske erhvervsuddannelse, og dermed er ansættelsesaftalen ikke en læreplads. Men begge elevers praktiktid, som er baseret på privat indgående ansættelsesaftaler, anerkendes af hhv. den danske og svenske erhvervsuddannelse, hvorved uddannelsesintegrationen i Norden på erhvervsuddannelsernes område netop er sikret. Der foreligger således ikke en hindring for den frie bevægelighed for elever i erhvervsuddannelserne."

"F.s.v.a. den konkrete problemstilling kan elever på den danske erhvervsuddannelse ikke modtage den svenske pendant til SU, CSN. Eleverne er i gang med den danske erhvervsuddannelse og ikke den svenske uddannelse. Elevernes praktik ønskes ganske vist gennemført i en svensk virksomhed, men reguleres af den danske erhvervsuddannelseslovs regler om lønnet beskæftigelse i udlandet af passende varighed og med uddannelsesformål inden for arbejds-

områder og funktioner, som indgår i praktikdelen af erhvervsuddannelsen."

[Læs brev från danska Børne-og undervisningsministeriet till Gränshinderrådet.](#)

Notera att Gränshinderrådet fått svaret efter den aktuella verksamhetsrapportperioden juli 2019-juni 2020. Hindret är därför inte markerat som avklarat i denna rapport, utan hindret kommer att inkluderas i nästa verksamhetsrapport med status avklarat (avskrivet som icke-lösbar).

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-170.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Nationella begränsningar på forskningsmedel

I Finland, Sverige och på Island kan endast nationella aktörer söka nationella forskningsmedel (offentliga medel). Detta begränsar forskningen på nordisk nivå.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Forskningsråden, NordForsk och NUS gemensamma arbetsgrupp har publicerat en rapport "Cross-Border Research Collaboration in the Nordic countries" för att avlägsna hinder för forskningsfinansiering. Frågan har utretts i Finland i samarbete med Finlands Akademi. Akademien kan ge forskningspengar till en utländsk organisation men forskningen ska främja finsk vetenskap. Akademien har fattat ett beslut om grunderna för forskningsfinansieringsbeslut 2019-2020. Akademien har inga planer att ändra sina linjedragningar.

I NordForsk, HERA, NorFACE ger man pengar till en gemensam pott och finansieringen ges till bästa projekt utan landskvoter. Akademien bedömer att den använder 35% av sin finansiering till internationella program och forskarutbyte.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-074.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Hinder på social- och hälsoområdet

Sverige

Ärendet är tidigare löst i Norge/Finland

Ersättning för patientresa mellan Norge och Finland/Sverige

En gränspendlare med bosättning i Finland eller Sverige med arbete i Norge är socialförsäkrad och skattepliktig i Norge. Han eller hon får inte ersättning för sina patientresor/behandlingsresor från hemmet i Finland/Sverige till sjukhuset Norge till skillnad från sina arbetskollegor med bosättning och arbete i Norge.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige:

Sverige tittar vidare på frågan i konstruktiv anda. För att kunna bedöma om och i så fall på vilket sätt gränshindret kan lösas behöver Socialdepartementet mer bakgrund om vilken typ av resor som gränspendlare inte får ersättning för från Sverige jämfört med resor som görs inom Sverige.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-164.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Flytt för institutionaliserade personer

Enligt den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster ska de ansvariga myndigheterna samarbeta för att göra det möjligt för äldre eller institutionaliserade personer att flytta till det land där de har starkast personlig anknytning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Social- og Indenrigsministeriet har 28. maj 2020 givet følgende svar:

" EK-S godkendte på sit møde den 30.01.2020 revideret mandat for en udredning vedrørende det foreliggende udkast til revision af konventionen, samt at disponere midler til denne udredning. Formålet med udredningen er at afklare forholdet til EU-retten. "

[Läs skriftlig fråga E9/2020 från Nordiska rådet och svar.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-104.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Foto: Unsplash.com

Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel

De olika krav som ställs på märkning av läkemedel i de nordiska länderna och att bipacksedeln ska vara på landets eget språk kan leda till ett mindre utbud av läkemedel på den nordiska marknaden. Dessa krav utgör handelshinder som särskilt drabbar små marknader som den isländska.

Den 15–16 november 2018 beslutade ÄK-S att be Sverige och Island att tillsammans förbereda den vidare behandlingen av frågan.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Grænsehindringsráðs medlemmer har bidraget til og opfordret til diverse tiltag.

Følgende kan nævnes:

13. juni 2019

Embedsmandskomiteen for social- og sundhedspolitik (EK-S) behandlede spørgsmålet. De nordiske sundhedsministre sendte i fællesskab et brev til Kommissionen hvor man udtrykte et ønske om at åbne op for muligheden for at benytte elektroniske indlægssedler for humanlægemidler i EU. Brevet overrakte til Kommissær Vytenis Andriukaitis den 10. juli 2019 af den islandske ambassadør Gunnar Pálsson.

14. juni 2019

Svar fra den svenske, norske og islandske regering på skriftligt spørgsmål E4/2019 fra Nordisk Råds udvalg for vækst og udvikling om digitale indlægssedler til lægemidler.

10. oktober 2019

Møde i Bruxelles på initiativ af det islandske sundhedsministerium med medarbejdere fra DG Sante for at følge op på brevet fra de nordiske sundhedsministre til Kommissionen af 13. juni 2019. Det fremgik af mødet at man inden for EU/EMA er gået i gang med at analysere argumenter for brug af digitale indlægssedler til lægemidler og at

forberede en 'road map' for de næste skridt. Den nye præsident i Kommissionen har gjort digital teknologi til et nøgletema for de næste fem år.

17. oktober 2019

Som en del af Islands formandskapsprogram i Nordisk ministerråd 2019 blev ekspertseminaret "Electronic patient information leaflet in medicines (E-PIL) and patient's safety" afholdt i oktober 2019 i Reykjavík. Mødet skete med afsæt i sundhedsministrenes brev til Kommissionen af 13. juni 2019.

15. november 2019

Svar fra den danske og finske regering på skriftligt spørgsmål E4/2019 Norden om digitale indlægssedler til lægemidler.

Foråret 2020

Island forbereder et pilotprojekt på Island hvor nogle mediciner til brug på hospitaler vil blive undtaget fra kravet om indlægsseddel på islandsk. Personalet skal hente indlægssedler på nettet (www.serlyfjaskra.is) og introducere indholdet for patienten. Patienten kan også hente indlægssedlen selv og/eller bede om at få den udskrevet.

25. juni 2020

Delsvar på Nordisk Råds rekommandation 2/2020 om regeringsbehandling af Nordisk Råds strategi for samfundssikkerhed

Blandt andet har de nordiske sundhedsministre i juni 2019 foreslået Kommissionen at undersøge om medlemsstater kan få mulighed for udelukkende at benytte elektroniske indlægssedler til medicin. Formålet med dette er at øge patientsikkerheden, læsbarheden og tilgængeligheden af medicin særligt i de mindre sprogområder, som på nuværende tidspunkt kan være mindre attraktive for indehavere af markedsføringstilladelser. Det bør være op til hver enkelt medlemsstat at beslutte, om de vil anvende elektroniske indlægssedler, afhængigt af landenes specifikke behov. Forslaget forventes også at kunne underlette fælles udbud og indkøb af medicin mellem to eller flere lande, og således opnå lavere priser på medicin.

[Läs skriftlig fråga E4/2019 från Nordiska rådet och svar.](#)

[Läs skriftlig fråga E4/2019b från Nordiska rådet och svar.](#)

Hindret är prioriterat av Siv Friðleifsdóttir, Island, Lisbeth Møller Jensen, Grönland, och John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2016.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-016.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuke är försäkrade i Sverige

Den som arbetar i Sverige men bor i annat land kan inte få svensk närståendepenning för att vårda en anhörig om inte även denna är ansluten till det svenska socialförsäkringssystemet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige:

Vi har haft en utredning som gjort en bred översyn av de svenska trygghetssystemen och hur det fungerar för personer som rör sig över nationsgränser (SOU2017:5 Svensk trygghet i en globaliserad värld). Utredaren lämnade sitt betänkande i början av 2017 och det har därefter varit ute på remiss. Utredaren lämnade dock inget förslag för att lösa ut denna specifika fråga.

Frågan är inte helt enkel även om regeringen naturligtvis har en hög ambition att lösa gränshinder inom Norden. Bland annat är det troligen inte möjligt att begränsa en lösning till att bara omfatta våra nordiska grannar, utan det skulle förmodligen innebära att vi även skulle behöva betala ut närståendepenning för vård av anhöriga som är försäkrade i övriga ickenordiska EU-länder. För att kunna lösa problemet behövs således en bredare översyn över den svenska närståendepenning vilket vi inte har möjlighet att göra just nu.

[Läs skriftlig fråga E12/2020 från Nordiska rådet och svar.](#)

Åland:

Hindret som togs upp av Gränshinderrådet 2016 och i Svenska statens offentliga utredningar (SOU2017:5) "Svensk social trygghet i en globaliserad värld" kvarstår fortfarande.

Från Ålands landskapsregering ser vi det som ytterst viktigt att frågan finner sin lösning då sjöfartsanställda ålänningar på svenskflaggade fartyg berörs, även andra arbetspendlare drabbas. I augusti 2017 gav Gränshinderrådet ett remissvar till Sveriges regering som pekade på just denna omständighet. I juni 2020 fick Nordiska rådet svar på en skriftlig fråga som gav svaret att inget arbete med frågan för närvarande pågår vid Socialdepartementet, ett samtal med handläggande tjänsteman gav samma svar i augusti 2020.

Ålands landskapsregerings socialminister Annette Holmberg-Jansson förbereder just nu i september 2020 ett brev till den svenska socialministern Ardalan Shekarabi för att aktualisera frågan.

Hindret prioriteras av Sven-Erik Bucht, Sverige, och Gunnar Westerholm, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2016.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-004.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Färdtjänst för funktionshindrade

De nationella reglerna om rätt till färdtjänst gör det dyrt och besvärligt för personer med funktionshinder att resa inom Norden. Problemet beror delvis på att beslut om rätt till färdtjänst görs av olika organ och på olika nivåer i de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Saken er tatt opp i forbindelse med revisjonen av den nordiske Bistandskonvensjonen som fremdeles er i prosess. Grensehinderrådet avventer resultatet fra revisjonsprosessen.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-136.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

En bidragande lösning kan vara att stärka informationsinsatsen.

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

Ledarhund vid resa

Idag behandlas personer som reser med ledarhund inom EU på samma sätt som turister som reser med sällskapsdjur. Detta innebär höga kostnader och långa behandlingstider för vaccinationer och intyg för hunden.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Siv Friðleifsdóttir, Island:

Et svar fra ministeriet for erhverv og innovation, underskrevet på vegne af den islandske fiskeri- og landbrugsminister, lyder: De Islandske myndigheder har fra den 11. marts 2020 gennemført ny lovgivning angående import af hunde og katte. Regelværket er et resultat af et arbejde som har stået på siden 2017. Det er baseret på en risikoanalyse udført af Dr. Preben Willeberg, som er forhenværende overdyrlæge i Danmark. De islandske veterinærmyndigheder (MAST) har efterfølgende på baggrund af risikoanalysen udarbejdet nye regler som i hovedsag indeholder;

Karantænen, som tidligere var 4 uger (28 dage), er forkortet ned til to uger (14 dage). Karantæneperioden for hunde og katte omfatter stadig førerhundene, men kan for førerhundes vedkommende gennemføres i hjemmekarantæne. Der gælder særlige regler for hjemmekarantænen. Samtidig er der gennemført diverse andre forandringer i reglerne vedrørende forberedelserne for import, vaccinationer, prøver m.m. Ifølge Veterinærmyndighederne (MAST) kunne man ikke strække sig længere, hvis acceptabel sygdomssikkerhed skal opretholdes for den samlede islandske dyrestamme.

Det nye regelværk har nummer 200/2020 om import af hunde og katte og 201/2020 om karantæne og karantænestationer.

[Läs brev från isländska Fiskeri- og Landbrugsministeriet till Gränshinderrådet.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-130.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Personlig assistent vid flytt

Allvarligt funktionshindrade personer med personlig assistent har svårigheter att få med sin assistent vid flytt. Olika länder vill bedöma rätten till assistent nationellt och anställningsförhållandena för personliga assistenter skiljer sig mellan länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Saken er tatt opp i forbindelse med revisjonen av den nordiske Bistandskonvensjonen som fremdeles er i prosess. Grensehinderrådet avventer resultatet fra revisjonsprosessen.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-124.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

En bidragande lösning kan vara att stärka informationsinsatsen.

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

Foto: Tam Vibberstoft / norden.org

Utbetalningar av sociala förmåner vid tvivel om vilket land som har betalningsansvaret

Det finns skillnader i ländernas uppfattningar om vilket land som ska betala sociala förmåner till medborgare som rör sig över gränserna. För att undvika att enskilda blir utan sociala förmåner kunde länderna använda sig av möjligheten att göra interimistiska utbetalningar.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

EU:s koordinationsförordning om socialskyddet (883/2004) trädde i kraft år 2010. I den finns en regel hur man kan temporärt börja betala förmåner i oklara fall. Det finns dock inte redskap att förverkliga regeln, då socialskyddsanstalterna skulle övergå till EESSI systemet år 2012, vilket inte skedde. Det är ändamålsenligt att vänta tills EESSI systemet tas i bruk vilket ännu inte har skett och sedan se till att de nordiska socialmyndigheterna börjar tillämpa regeln.

Ett prioriterat hinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-166.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Indrivning av underhållsbidrag i Danmark

Info Norden har kontaktats av flera isländska kvinnor som har flyttat till Danmark de senaste åren. Personerna får inte underhållstöd från Island utbetalat i Danmark. Emellertid kommer en del av pengarna aldrig vidare till kvinnorna, som visserligen får underhållstöd från Danmark där de bor men inte det överskjutande beloppet (difference) mellan det danska och isländska underhållstödet. I stället stannar pengarna hos Gældsstyrelsen.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Skatteministeriet:

"Skatteministeriet har, i fællesskab med Gældsstyrelsen, arbejdet for at finde en løsning på de igangværende sager om udbetaling af underholdsbidrag til bidragsmodtagerne. Hovedparten af de betalinger, der tilkommer bidragsmodtagerne, er allerede udbetalt, mens den sidste del forventes at blive udbetalt senest medio oktober 2020."

Sagen må betragtes som løst.

Notera att Gränshinderrådet fått svaret efter den aktuella verksamhetsrapportperioden juli 2019-juni 2020. Hindret är därför inte markerat som avklarat i denna rapport, utan hindret kommer att inkluderas i nästa verksamhetsrapport med status löst.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning

Reglerna för att ta med sig fordon vid flytt över gränsen för personer med fordon som hjälpmedel eller fordon som anskaffats eller anpassats med hjälp av bilstöd ser olika ut i de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Saken er tatt opp i forbindelse med revisjonen av den nordiske Bistandskonvensjonen som fremdeles er i prosess. Grensehinderrådet avventer resultatet fra revisjonsprosessen.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-102.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

En bidragande lösning kan vara att stärka informationsinsatsen.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Foto: Eiríkur Björnsson / norden.org

Skillnad i när uttag av svensk föräldrapenning måste ske för att inte rätten till den ska gå förlorad

Om man är bosatt i ett annat medlemsland än Sverige, men genom att arbeta i Sverige omfattas av svensk socialförsäkring, måste man ta ut sina svenska föräldrapenningdagar direkt i anslutning till att man avbryter sitt arbete inför beräknad förlossning.

Detta beror på att man inte anses arbeta i Sverige om man inte tar ut en kontantförmån (tex föräldrapenning, graviditetspenning eller sjukpenning) och därmed inte längre kan omfattas av svensk socialförsäkring. Om man bor och arbetar i Sverige kan man välja att spara sina dagar till senare.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige:

Socialdepartementets uppfattning är att tillämpningen i den beskrivna situationen styrs av EU-rätten, eftersom den som arbetar ska omfattas av arbetslandets lagstiftning. Därför är det inte möjligt att lösa ut gränshindret i nordisk kontext, utan en lösning kräver en förändring av förordning 883/2004.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-027.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Bortfall av föräldrapenning vid tidsbegränsat arbete

Det går inte att temporärt avbryta sin period med kontantförmån med anledning av moderskap eller faderskap för att ta ett jobb (heltid/deltid) i ett annat nordiskt land. Detta kommer ur principen reglerad i EU- förordningarna om att man ska vara socialförsäkrad i det land man arbetar i. Följden av ett avbrott i föräldraledigheten enligt ovan blir att rätten till kontantförmån med anledning av faderskap eller moderskap ändras till grundnivå efter arbetet har avslutats, det vill säga rätten till förmånen i det tidigare arbetslandet upphör och ersätts med förmån på grundnivå i bosättningslandet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Socialdepartementet, Sverige:

Socialdepartementets uppfattning är att tillämpningen i den beskrivna situationen styrs av EU-rätten, eftersom den som arbetar ska omfattas av arbetslandets lagstiftning. Därför är det inte möjligt att lösa ut gränshindret i nordisk kontext, utan en lösning kräver en förändring av förordning 883/2004.

Socialdepartementet anser att det är otydligt om gränshindret avser en person som helt avbryter en period med kontantförmån och börjar arbeta i ett annat nordiskt land (artikel 11.3a) eller om det handlar om en person som erhåller kontantförmån till viss del (artikel 11.2) och samtidigt börjar arbeta deltid i ett annat nordiskt land eller om båda situationerna avses. Detta påverkar däremot inte vår uppfattning om möjligheten att lösa ut gränshindret i nordisk kontext.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-084.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Långa handläggningstider i EU-ärenden

I de nordiska länderna varierar handläggningstiden för att besluta om social- och arbetslöshetsförsäkringsförmåner. I EU-ärenden kan handläggningstiden bli längre eftersom behörig institution kan behöva hämta in uppgifter från motsvarande institution i ett annat land. Detta kan ge försörjningssvårigheter för den enskilde.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

En nordisk arbetsgrupp har utrett ärendet i rapporten Nord 2012:002. Det finns EU regler som förutsätter att medlemsstaternas myndigheter bistår varandra. Det finns också EU-regler om provisorisk tillämpning av regler vid beviljandet av förmåner. Även dessa regler förutsätter bättre samarbete mellan myndigheterna.

Ett seminarium för handläggare av nordiska institutioner anordnades 2018 för att förbättra samarbete och förkorta handläggningstider. Seminariet ledde till bättre kontakter mellan institutionerna. Tanken var att ordna en ny konferens 2020 som inte blev av. Ett sätt att förkorta handlingstider är att institutionerna har personer som känner varandra och som har erfarenhet i att lösa gränsöverskridande problem och att de här personerna är kända i sin egen organisation. Det rekommenderas att ett samarbetsseminarium ordnas 2021.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-042.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

E-legitimation med högsta sikkerhetsnivå ved inloggning till NAV

Gränsarbetare med D-nummer har ofta inte tillgang till Bank-ID med sikkerhetsnivå 4. Konsekvensen for de gränsarbetare som inte har denna sikkerhetsnivå är att de måste vara helt manuelle gentemot NAV ved ansökningar om dagpenger ved permittering.

Gränshinderrådets arbejde med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Saken er løst. Digitaliseringsdirektoratet har utviklet en ny eID-løsning som baserer seg på at brukerne benytter sin egen smarttelefon til å gjennomføre skanning av eget pass og ansiktsgjenkjenning.

Ett prioritert gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Hinder på skatteområdet

Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag från arbete i annat nordiskt land

Den som bor i ett nordiskt land och arbetar i ett annat har inte rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag i bosättningslandet. Detta kan vara ett hinder för att ta politiska uppdrag.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finansdepartementet, Sverige:

En departementspromemoria (Ds 2018:26) har tagits fram inom Finansdepartementet där det föreslås att en person som, i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, har politiska uppdrag på lokal eller regional nivå ska ha rätt till tjänstledighet från anställning i Sverige i den omfattning som anges i kommunallagen. Detta föreslås regleras i en ny lag.

Vidare föreslås att riksdagen godkänner ett avtal mellan Sverige och Danmark om gränspendlares rätt till tjänstledighet från arbete för att kunna fullgöra politiska uppdrag på lokal och regional nivå.

Departementspromemorian omfattar inte en översyn av reglerna för ledighet för personer med politiska uppdrag på nationell nivå som pendlar över en nationell gräns.

Promemorian har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Danmark: Social- og Indenrigsministeriet har 8. juni 2020 givet følgende svar:

"Jeg må desværre oplyse, at der endnu ikke er indgået en aftale med Sverige. Jeg har fået oplyst, at det videre arbejde med en aftale fortsat beror på, at der i Sverige bliver etableret det fornødne retsgrundlag for at indgå en sådan aftale.

Der er taget skridt hertil i form af et såkaldt Departementspromemoria om emnet, men behandlingen af sagen er fortsat ikke afsluttet".

[Läs brev från danska Social- og indenrigsministeriet till Gränshinderrådet.](#)

[Läs skriftlig fråga E7/2020 från Nordiska rådet och svar.](#)

Grænsehindringsrådets danske medlem samarbejder med Grænsehindringsrådets svenske medlem Sven-Erik Bucht om at lægge pres på regeringen.

Ett prioriterat hinder av Sven-Erik Bucht, Sverige och Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-132.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Tull och deposition i samband med överförsl av varor

Tullsvårigheter/problem uppmärksammas ofta i samband med tillfällig införsel av varor till exempelvis Norge, då norska tullregler generellt beskrivs vara förenade med mer administrativa bördor och fler avgifter än vad man är van vid.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finland:

En person som tar varor över gränsen från Norge till Finland till försäljning, måste betala mervärdesskatt på alla varor vid gränsövergång och efter returren ansöka återbetalning för de varors del som har blivit osålda. Återbetalningen kan ta upp till ett år i Norge.

Finska tullen har förenklat förfarandet 2020 för norska privatpersoner (hantverkare). När man tar varor för försäljning till Finland tillämpas regler för tillfällig import (DA 234.1.2 art). Man måste fylla blankett 613 med lista över varor och deras värde när man kommer till Finland. När man lämnar Finland till Norge måste man lämna in en tulldeklaration (tullförfarandet 4053 999).

Finska och norska nordliga tulldistrikt har diskuterat frågan i positiv anda. Frågan behandlas nu hos norska tullmyndigheten i Oslo för Norges del. En likadan lösning i Norge som i Finland vore önskvärd.

Norge:

Det har vært en rekke kontakter knyttet til problemstillingen, men det har ikke lyktes så langt å finne en god løsning. Det har vært møte med representant fra Sametinget som også tar saken videre.

Ut fra problemstillingen bør det gjøres et skille på verdi av produktet. Håndverksprodukter etc. opptil en viss verdi produsert av mindre bedrifter, enkelt-

mannsforetak bør kunne håndteres uten at det blir en uforholdsmessig høy "deponeringskostnad". En rapport angående tull- og momsområdet i Norden har sammanställts av Gränshinderrådets sekretariat, och rapporten publicerades i september 2020. Denne vil kunne gi ytterligere underlag for saken.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland, och Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-062.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Snabbare information till utlandsboende

Vid ett flertal tillfällen har det framkommit problem i kommunikationen mellan svenska myndigheter och de svenska medborgare eller pensionstagare som bor utanför Sverige.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Åland:

Gränshindret är löst.

Frågan är av stor betydelse då sen information mellan de olika ländernas myndigheter gör att enskilda medborgare hamnar i trångmål då till exempel skatteregler ändras med kort varsel. Åland har utrett saken och bedömer att frågan är av den arten att den kan anses rymmas inom det bredare digitala arbetet som pågår mellan de nordiska länderna och deras myndigheter.

Ett prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2018.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Beskattning av kulturarbetare

Artister och sportutövare beskattas både i Danmark och Sverige när de arbetar gränsöverskridande. Andra arbetstagare som gränspendlar blir i princip endast beskattade i arbetslandet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Det undersöks för närvarande huruvida det finns förnyade förutsättningar för att lösa denna fråga.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-066.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark. Ärendet har tidigare avskrivits (se Gränshinderrådets årsrapport 2016), men är återprioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Foto: Magnus Fröderberg / norden.org

Löst

Norska sekretessbestämmelser försvårar upprättande av bouppteckning i Finland och Sverige

När en person, med anhöriga i Norge, avlider i Sverige eller Finland uppstår problem i samband med upprättande av bouppteckning.

I praktiken resulterar hindret i att norska efterlevande, som skulle varit arvsberättigade, kan gå miste om sitt arv, då de norska myndigheterna vägrar ge ut den nödvändiga släktutredningsinformation. Dessutom försvårar hindret upprättandet av bouppteckningen i Sverige/Finland, då tidsfristen för upprättandet av bouppteckningen i bägge länder är tre månader.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Grensehinderet er løst.

Finansdepartementet bekrefter følgende: «Folkeregisterloven § 10-2 annet ledd slår fast at registermyndigheten kan utlevere taushetsbelagte opplysninger til privatpersoner og bobestyrere når det er nødvendig i forbindelse med skifte av dødsbo.

Finansdepartementet legger til grunn at bestemmelsen ikke skal tolkes slik at den kun gjelder utlevering av opplysninger til norske privatpersoner og bobestyrere».

[Läs brev från norska Det Kongelige Finansdepartementet till Gränshinderrådet.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige

Utländska fritidshusägare i Sverige upplever problem med att teckna el-, tele- och internetavtal på grund av att de varken har personnummer eller samordningsnummer.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Danmark:

Minister for nordisk samarbejde Mogens Jensen har den 2. marts 2020 svaret, at det svenske finansdepartement har fremlagt et forslag, hvilket blandt andet indebærer, at enkeltpersoner fremadrettet selv skal kunne søge om et samordningsnummer, hvis de har en sådan tilknytning til Sverige, at de har behov for en svensk "identitet". Forslaget er i høring indtil 15. april 2020, hvorefter det skal behandles i Riksdagen.

[Läs brev från danska Udenrigsministeriet till Danske torpare.](#)

Gränshinderrådet følger lovbehandlingen.

Finansdepartementet, Sverige:

Från svensk sida fortsätter ett aktivt arbete i denna fråga och vi är nära en lösning som kan komma att möjliggöra för fler utländska fastighetsägare i Sverige, varav många är danskar och norrmän, som har sommarstuga i Sverige, att få ett svenskt samordningsnummer som kan bidra till att underlätta deras vistelse i landet.

Finansdepartementet har tagit fram förslag vad gäller samordningsnummer som bl.a. innebär att ett sådant nummer ska kunna tilldelas efter ansökan av en enskild som har en sådan anknytning till Sverige att han eller hon kan antas behöva en identitetsbeteckning. Förslagen har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet.

Ett prioriterat gränshinder av Sven-Erik Bucht, Sverige, och Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-160.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Hinder på näringslivsområdet

Färöiska färdskrivarkort

Färöiska yrkeschaufförer upplever problem med att få utställt digitala färdskrivarkort på Färöarna (tachografer). Chauffören kan därför inte registrera sin körtid i enlighet med de regler som gäller i Danmark och de övriga nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Færøernes regering har den 29 juni 2020 gett följande svar till Nordiska rådet angående färöiska färdskrivarkort:

Den færøske regering (det daværende færøske ministerie for transport og infrastruktur) var i 2015 og 2016 i tæt dialog med det daværende danske Transport- og Bygningsministerie om problemerne med det færøske førerkort. Resultatet var bekendtgørelse nr. 724 af 14.06.2016 om ændring af bekendtgørelse om udstedelse af takografkort. Ved bekendtgørelse nr. 724 af den 14. juni 2016 om ændring af bekendtgørelse om udstedelse af takografkort blev det muligt for chauffører med sædvanlig bopæl på Færøerne at få udstedt et førerkort.

Frem til 2018 skulle ansøgning om førerkort indleveres hos Politiet på Hovedbanegården i København. I 2018 blev denne praksis ændret, og ansøgere kunne herefter indlevere ansøgning om førerkort hos Politiet i Tórshavn, hvilket også fremgår af hjemmesiden: <https://politi.fo/koyrikort/foerarakort>.

Færøernes regering vurderer på den baggrund, at problemerne med de færøske førerkort ikke længere er en grænsehindring for færøske chauffører, der ønsker at køre i lande, der er omfattet af AETR-aftalen.

Ett prioriterat gränshinder av John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-152.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

[Läs skriftlig fråga E10/2020 från Nordiska rådet och svar.](#)

Värdetransport över gränsen

Enligt svenska regler måste finländska bevakningsföretag vara auktoriserade i Sverige för att de ska kunna transportera euro från handlare på den svenska sidan av gränsen i Haparanda/Tornio. Svenska regler kräver även att företagen måste uppfylla vissa krav vad gäller utrustning och personal.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finland och Sverige har olika krav på värdetransporter, på personalens utbildning och fordon. Därför kan bilen inte köra över gränsen utan eurosedlarna måste föras till Stockholm och vidare.

Värdetransportbilen besöker Torneå dagligen. Finland är bundet av euroområdets regelverk. Man har vänt sig till justitiedepartementet i Sverige för att möjliggöra transportbilens tillfälliga besök i Sverige/Haparanda.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Även Sven-Erik Bucht, Sverige, har prioriterat frågan i juli 2020. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 15-002.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Foto: Pexels.com

Koncernbidrag över gränserna i Norden

Bolag med hemvist i Finland, Norge eller Sverige som etablerar dotterbolag i andra EES-länder kan som utgångspunkt inte ge avdragsgilla koncernbidrag till det utländska dotterbolaget för att täcka förlust.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finland, Sverige och Norge ger inte avdrag i beskattningen för koncernbidrag till ett annat nordiskt land. Danmark godkänner resultatutjämnning över gränsen på ett skatteneutralt sätt.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-006.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Finansministeriet i Finland har tillsatt en arbetsgrupp att utreda bl.a. den här frågan. Tidsfristen för gruppens arbete löper ut 2021.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland.
Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Kreditvärdighet, för t.ex. gränspendlare i Norden

Problematiken finns rimligtvis i hela EU och rör det faktum att kredituppgifter (t.ex. inkomster och betalningsanmärkningar) för en gränspendlare som bor i ett land och arbetar i ett annat inte registreras i bosättningslandet, vilket gör det problematiskt för pendlaren att styrka sin kreditvärdighet i förbindelse med att t.ex. få ett kreditkort, banklån och telefonabonnemang (se exempel nedan).

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Finland:

Varje företag har sina egna regler för när en person kan anses vara kreditvärdig. Konsumentdirektivet (2008/48/EG)(art 9) garanterar att varje medlemsstat ska vid gränsöverskridande krediter se till att kreditgivare från andra medlemsstater bereds åtkomst till kreditvärdighetsdatabaser. Banksekretessen förutsätter att kunden måste godkänna överlåtelsen av kreditinformation. Det beror på bankernas data-system hur lätt det är att överföra information inom banken från ett till ett annat land.

EU:s PSD 2 direktiv (andra betalningstjänstdirektiv) träder i kraft september 2020. Det ger nya serviceföretag möjligheten att få med kontoägarens tillstånd information om kontouppgifter. Direktivet leder till att det grundas företag som bedömer kundens kreditvärdighet.

Bedömningen av kreditvärdigheten har inte harmoniserats inom EU och det finns inget initiativ för tillfället att göra det. Ett sätt att främja bedömningen av kreditvärdigheten är att ha ett positivt kreditinformationsregister. Det står i regeringsprogrammet i Finland att man ska skapa ett sådant register och beredningsarbetet är på gång.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland.
Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-046.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Övriga gränshinder

Erkännande av färöiska körkort

Färöiska körkort kan inte bytas ut i alla de nordiska länderna då en person flyttar till ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

John Johannessen, Färöarna:

Det lovmässige grundlag og derved kravene til retten at få tildelt et færøsk kørekort er de samme som i andre nordiske lande og derved også i EU. Når en borger med færøsk kørekort flytter til Island, Norge eller Danmark, så har vedkommende mulighed for at bytte sit færøske kørekort direkte over til det respektive lands kørekort, da disse lande fuldt ud anerkender det Færøske kørekort. Hvis en borger med et færøsk kørekort flytter til Sverige eller til Finland, så har vedkommende ikke samme mulighed for at bytte sit kørekort til et svensk eller finsk kørekort.

Efter min opfattelse, så står sagen med de færøske kørekort i stå. Status på sagen bør være,

at vi endeligt sender et brev til Sverige, Finland og til Færøerne, hvor vi skriver, at vi tænker at afskrive sagen som uløst, såfremt de tre lande ikke har andet at sige.

[Läs skriftlig fråga E11/2020 från Nordiska rådet och svar på Norden.org.](#)

Ett prioriterat gränshinder av John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-128.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Foto: Johannes Jansson / norden.org

● Ärendet är tidigare löst i Danmark

Erkännande av grönländska körkort

Grönländska körkort kan inte bytas ut i alla de nordiska länderna då en person flyttar till ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Reglen om, at indehaveren af et grønlandsk kørekort kan få tilladelse til fortsat at anvende det grønlandske kørekort til kørsel i Danmark efter de 90 dage, hvis pågældende tager to rutinetimer hos en kørelærer er fra 1. september 2019 gældende, jf. BEK nr 906 af 27/08/2019 om kørekort. Borgeren kan fortsat vælge at få ombyttet kørekortet efter en kontrollerende køreprøve.

I efteråret 2019 har der været drøftelser om godkendelse af det grønlandske kørekort i Finland og Åland. Muligheden er imidlertid strandet på at Grønland ikke er trafikkonventionsstat.

Danmark har i forbindelse med ratificeringen af Wienerkonventionen af 8. november 1968 om vejtrafik, færdselstavler og signaler undtaget Grønland.

Departementet for Boliger og Infrastruktur har oplyst, at man arbejder på at få Grønland omfattet. Dette kræver dog at Grønland opfylder de krav der stilles i konventionen. Det berører såvel anerkendelse af det grønlandske kørekort, men også muligheden for udstedelse af internationale kørekort. Arbejdet pågår i en arbejdsgruppe sammen med det danske Transportministerium – Kontaktgruppen vedrørende færdsel. Arbejdet omfatter i første omgang, at der skal udarbejdes en oversigt over kravene. Når det er sket, kan Naalakkersuisut tage stilling til om det samlet set er hensigtsmæssigt, at Grønland bliver omfattet af konventionen.

Kontaktgruppen har iværksat sit arbejde ved et møde i juni 2020, hvor gruppen arbejder på at prioritere de foreliggende problemstillinger på

færdselsområdet. Nogle af disse prioriteres højere end wienerkonventionen om vejtrafik på grund af deres betydning for færdselssikkerheden i Grønland. Der er derfor endnu ikke lagt en plan for, hvornår spørgsmålet om konventionen skal være afklaret.

Grænsehindringsrådet finder det positivt at sagen behandles i relevante fora og har herefter og på det foreliggende grundlag besluttet at afslutte sagen og afventer resultatet af det grønlandsk-danske samarbejde.

Notera att Gränshinderrådet fått svaret efter den aktuella verksamhetsrapportperioden juli 2019-juni 2020. Hindret är därför inte markerat som avklarat i denna rapport, utan hindret kommer att inkluderas i nästa verksamhetsrapport med status avklarat (avskrivet som icke-lösbart).

[Läs skriftlig fråga E11/2020 från Nordiska rådet och svar på Norden.org.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Lisbeth Møller Jensen, Grønland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr. 14-172.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

 Olöst i Sverige, ärendet är tidigare löst i Finland

Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar

Sverige erkänner inte föräldraskap som har fastställts med stöd av samtycke i andra nordiska länder för den kvinna som inte fött barnet när ett samkönat par fått barn genom assisterad befruktning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Status (september 2020) Sverige:

En utredning tillsattes den 27 februari 2020 för att bl.a. överväga nya regler om erkännande av utländska föräldraskap i syfte att göra det möjligt att i Sverige erkänna föräldraskap som fastställts i utlandet för den kvinna i en samkönad relation som inte har fött barnet (Utökade möjligheter att göra utländska föräldraskap gällande i Sverige Dir 2020:19). Utredningen ska redovisa uppdraget senast den 21 juni 2021.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-002.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider

Kommunikation om förändrade uppgifter gällande gemensamma medborgare har inte fungerat tillfredställande mellan ländernas befolkningsregister när en person med både svenskt och finskt medborgarskap avlider.

Ifall en person med dubbelt medborgarskap avlider i någotdera hemlandet uppdateras det lokala befolkningsdatasystemet, men i flera fall har informationsflödet stannat där och inte vidarebefordrats till det andra hemlandets myndigheter.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finland:

De nordiska folkbokföringsmyndigheterna har diskuterat frågan. Man försöker finna en lösning under danskt ledarskap.

Åland:

Ålands landskapsregering följer frågan som ligger under finsk nationell behörighet.

Ett prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland, och Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-026.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet

Ett beslut om skuldsanering i bosättningslandet har inte effekt i arbetslandet och individen riskerar att komma i kläm med allvarliga ekonomiska konsekvenser som följd. Det finns inget avtal om ömsesidigt erkännande av skuldsaneringar mellan de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Lisbeth Møller Jensen, Grönland:

De gældende regler er blevet analyseret.

Gældssanering er en kreditorordning, som enten nedsætter gæld eller lader den helt bortfalde.

Hverken den Nordiske Konkurskonvention eller EU's insolvensforordning regulerer gældssanering i et nordisk land. Det er det enkelte nordiske lands interne lovgivning, der regulerer spørgsmålet om anerkendelse af gældssanering i et andet nordisk land.

Grønland

Konkursloven herunder gældseftergivelsesreglerne er en del af sagsområdet retsplejen. Konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 4. februar 1997, er ved kgl. Anordning nr. 983 af 16. december 1997 med visse ændringer sat i kraft for Grønland med virkning fra den 1. januar 1998 (afsnit IV om gældssanering dog først fra 1. juni 1998). Sagsområdet kan overtages af Grønlands Selvstyre på et tidspunkt fastsat af selvstyret efter forhandling med rigsmyndigheden.

Da sagsområdet ikke er overtaget afhænger mulighederne for en nordisk gældseftergivelse af at 1) Det fremgår af den danske konkurslov og 2) At bestemmelsen i øvrigt er sat i kraft for Grønland eller kan sættes i kraft i Grønland.

De nordiske landes interne regler

Hvad angår indholdet af de enkelte nordiske landes regler om anerkendelse af gældssanering i et andet nordisk land, indeholder ingen af de nordiske landes lovgivninger nogen udtrykkelige lovregler herom. I Danmark og Island findes i konkursloven

en hjemmel til at fastsætte regler om virkningen af udenlandsk insolvensbehandling, men i ingen af landene er denne hjemmel udnyttet til at fastsætte bestemmelser om virkningen af gældssanering i et andet nordisk land.

Fælles for de nordiske lande er, at det må anses for tvivlsomt, om der efter gældende ret kan anerkendes nogen virkning af en gældssanering i et andet nordisk land. Der foreligger ingen trykt retspraksis fra nogen af de nordiske lande om spørgsmålet. I Danmark har Østre Landsret dog i afgørelsen U 2000.2122 Ø lagt til grund, at en amerikansk discharge ikke havde nogen virkning i Danmark, og det må formentlig antages, at resultatet havde været det samme, hvis der havde været tale om en gældssaneringsafgørelse fra et andet nordisk land.

Borgeren skal for at opnå gældssanering have værneting (bopæl) i det land hvorfra der gives gældssanering.

Har Grønland mulighed for at ændre regelgrundlaget?

Nej, Grønland har ikke kompetencen på området. Grønland vil skulle afvente ændringer i den danske konkurslov.

Ett prioriterat gränshinder av Lisbeth Møller Jensen, Grönland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-048.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare

De nationella kraven på personnummer och ID-handlingar ställer till svårigheter för personer som rör sig över gränserna. Det kan röra sig om konsumenter som inte kan köpa de varor de önskar på post, bank, alkoholbutik etc. i ett land där de inte är bosatta. Identifikation vid internethandel över gränserna är ett annat likartat problem.

Gränshinderrådets arbete med frågan/ kommentarer från berörda regeringar

Finland:

Det förekommer nationella krav på att man måste ha personnummer i vissa situationer. En person kan få för tillfällig vistelse samordningsnummer i Sverige och tillfällig personbeteckning i Finland.

Man borde kunna använda sitt eget personnummer vid tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land eller man borde ha ett gemensamt nordiskt

personnummersystem. Finland och Norge håller på att reformera sina personnummersystem för tillfället.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-134.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Foto: Vita Thomsen / norden.org

Norska medborgare som ej bott i Norge saknar rösträtt

En norsk medborgare som aldrig har bott i Norge har inte rösträtt till Norska Stortinget.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Ärendet prioriterades i början av 2020, och det har under 2020 undersökts huruvida det finns förutsättningar för att lösa problemet.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-050.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Foto: Magnus Fröderberg / norden.org

Temaområden

Gränshinderrådet fick i februari 2020 ett stärkt mandat av samlagsministrarna för att framöver fokusera på bredare kvalitativa temaområden för ökad politisk relevans. Samtidigt har Gränshinderrådets ordförande getts möjlighet att vid behov delta på relevanta ämbetsmannakommitté- och ministerrådsmöten.

Under perioden har Gränshinderrådet fokuserat på sex temaområden för att stötta upp om arbetet med den nya visionen. Nedan ses en kort sammanfattning av status för arbetet med temaområdena. Arbetet sker på sektornivå och Gränshinderrådet bidrar där det är relevant.

Erkännande av yrkeskvalifikationer

Status

To rapporter om anerkendelse er udarbejdet – en om digitaliseringspotentialer med fokus på kvalitetsforbedring og effektive processer og en om automatisk anerkendelse, hvor det konstateres, at der i dag de facto i hovedsagen er automatisk anerkendelse af højere uddannelseskvalifikationer i Norden. Som opfølgning arbejder en ad hoc-gruppe i øjeblikket med sikring af automatisk anerkendelse af kvalifikationer fra Færøerne, Grønland og Åland og undersøger mulighederne for en formalisering af automatisk anerkendelse gennem eksempelvis en revision af Reykjavikdeklarationen.

Endvidere er der i regi af MR-A i samarbejde med MR-U igangsat et projekt med kortlægning af, inden for hvilke brancher, der eventuelt er udfordringer med brancheregulering, samt omfanget og betydningen for mobiliteten på det nordiske arbejdsmarked.

Som opfølgning på og udbredelse af resultaterne fra rapporterne om digitaliseringspotentialer og automatisk anerkendelse skal der afholdes en fælles konference i 2021. Dette forventes ligeledes foregå via nationale anerkendelsesseminarer. Arbejdet i den nuværende ad hoc-gruppe om automatisk anerkendelse fortsætter.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Paula Lehtomäki, Nordiska ministerrådet, Vibeke Hammer Madsen, Norge, Bertel Haarder, Danmark, Kimmo Sasi, Finland, och John Johannessen, Färöarna.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-122.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Olika byggbestämmelser

Status

Igångsat pilotprojekt om harmonisering af bygge-regler for bæredygtigt byggeri i et livscyklusper-spektiv. Erhvervssektoren har afsat 40 MDKK til et initiativ om bæredygtigt byggeri og harmonisering af reglerne i NMR-handlingsplanen. Initiativet om bæredygtigt byggeri i handlingsplanen videreudvikles, forankres og igangsættes i 2021.

Der er etableret styregruppe for et mere integre-ret marked for byggeri i Norden. Styregruppen fortsætter til 2024. Styregruppen vil igangsætte en analyse, som kortlægger barrierer for et mere integreret marked for byggeri, og der udarbejdes en opfølgingsplan.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Gunnar Westerholm, Åland, Bertel Haarder, Danmark, och Kimmo Sasi, Finland.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-076.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Foto: Unsplash.com

Digitale verktøy for å kommunisere med det offentlige fungerer ikke over de nordiske grensene

Status

I 2020 lanserte MR-DIGITAL et 4-årigt arbeidsprogram 2020-2024 om adgang til digitale tjenester på tvers av grenser. Programmet er et højt prioritert indsatsområde i MR-DIGITAL's arbejde med et årligt budget på 9,5 MDKK i 2020-2024. I juni nedsatte HNG DIGITAL en programkomité med repræsentanter fra nationale digitaliseringsmyndigheder, der får til opgave at sikre fremdrift og realisere programmets mål. I efteråret 2020 igangsættes et arbejde med at udvikle et roadmap for de kommende 4 år.

En vigtig grundlæggende byggesten i programmet er projektet om eID interoperabilitet. Projektet har i 2019 og 2020 skabt de nødvendige datamæssige strukturer for at landenes eID løsninger kan fungere på tvers af grænser. Frem mod slutningen af 2021 vil landenes eID-løsninger gradvis blive godkendt (notificeret) af EU Kommissionen i overensstemmelse med standarderne i EU's eIDAS-forordning.

En anden grundlæggende byggesten er gnidningsfri udveksling af data mellem myndigheder som grundlag for at anvende digitale tjenester. I regi af Finlands formandskab i 2021 igangsættes et 3-årigt projekt Achieving the world's smoothest cross-border mobility and daily life through digitalization, der skal udvikle en model for sikker og enkel udveksling af data mellem myndigheder på tvers af de nordiske og baltiske lande.

Programmet sættes nu op i en operationel struktur, hvor landenes digitale myndigheder driver de forskellige dele af programmet inden for tjenestedområderne at studere, arbejde og drive virksomhed på tvers af grænser. Det forventes at alle 'lead countries' er udpeget i Q4 2020. Samtidig

tilknyttedes et programsekretariat og en programleder, der skal betjene programkomitéen og koordinere samarbejdet mellem de forskellige delprojekter i programmet.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland, John Johannessen, Färöarna, Siv Friðleifsdóttir, Island samt Sverige.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-010.](#)

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Geoblocking

Status

Rapporten om geoblokering ("Nordisk TV på tværs af grænser") blev diskuteret på samrådsmødet mellem Ministerrådet for Kultur (MR-K) og Nordisk Råds udvalg for kundskab og kultur under sessionen 2019 i Stockholm.

Her blev der fra MR-K's side blandt andet lagt vægt på, at rapporten viser, at man ikke alene bør fokusere på spørgsmålet om geoblokering, når man diskuterer mulighederne for at øge tilgængeligheden til nordisk tv på tværs af Norden. Eksempelvis er samproduktioner og udveksling af programmer gode eksempler på nordisk tv-indhold, som krydser grænser, og som på den måde bliver tilgængeligt for de nordiske seere på de platforme, hvor de i forvejen befinder sig. Rapporten peger desuden på, at geoblokering ud fra de nuværende strukturer på tv-markedet i et vist omfang er en nødvendighed og grundlæggende forudsætning i forhold til rettighedsspørgsmål.

MR-K har på denne baggrund ikke planer om at arbejde videre med spørgsmålet om geoblokering.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Bertel Haarder, Danmark.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Foto: Pixabay.com

Gränsregional statistik

Status

Indholdet i Nordisk Ministerråds statistikdatabase er blevet opdateret og vedligeholdt. Herudover er der gennemført en automatisering af opdateringsprocesserne for at sikre en højere datakvalitet. Herudover er der i 2019 udviklet en metode til at kvalitetsdeklarere indholdet i databasen, således at brugerne kan danne sig et overblik over statistikkens anvendelighed og sammenlignelighed. Nordic iLibrary er blevet opdateret og har gennemgået en grundig kvalitetsgennemgang.

Nordic Mobility projektet har til formål at udvikle og producere grænseregional statistik. Det er et finske formandskabsprojekt fra 2016. Projektet er blevet forlænget to gange, senest til og med 2020, grundet juridiske hindringer med at udveksle mikrodata mellem det svenske og de øvrige nordiske statistikbureauer.

Ultimo 2020 udkommer den statistik, det har været muligt at udarbejde i forbindelse med Nordic Mobility projektet. Statistikken bliver publiceret i den nordiske statistikdatabase. Herudover udkommer i januar 2021 en rapport med resultaterne samt statistikbureauernes vurdering af muligheden for at etablere en permanent grænseregional statistik. Projektet udføres af de nordiske statistikbureauer under ledelse af det finske statistikbureau.

Ett tidigare prioriterat gränshinder av Sverige.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Transportsamarbete

Status

De nordiske transportministre mødtes på et uformelt møde den 7. Maj 2020 for at drøfte styrket nordisk samarbejde og som opfølgning af dette møde har der været dialog mellem landene om indhold og struktur af et styrket samarbejde. Sagen er også blevet drøftet mellem de nordiske samarbejdsministre.

Konklusionen fra landenes dialog er, at der ikke er enighed om oprettelse af et ministerråd for transport på nuværende tidspunkt. Det udelukker dog ikke, at man kan samarbejde på andre niveauer og Nordisk Ministerråd har afsat betydelige midler af til arbejdet med grøn transport i Vores vision 2030 og den tilhørende handlingsplan. Slutteligt er der planlagt en transportministerkonference i forbindelse med ministermødet, men p.g.a. Covid-19 er konferencen udskudt.

[Gå till översikten över gränshinder.](#)

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

							
25	19	13	9	5	3	1	
33	26	20	14	10	6		2
39	34	27	21	15		7	4
45	40	35	28		16	11	8
49	46	41		29	22	17	12
53	50		42	36	30	23	18
55		51	47	43	37	31	24
	56	54	52	48	44	38	32